2026-17-RE

Causa 2026-17-RE

(Núñez González c/ Alonso Martínez i d'altres)

Número de registre 103-2026. Recurs d'empara

Sentència del 18 de maig del 2026

BOPA núm. 53, del 27 de maig del 2026

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 2 de març del 2026, per la representació processal del Sr. Jaume Núñez González, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 10 de febrer del 2026, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a la defensa, a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, així com la infracció dels principis constitucionals recollits a l'article 3.2 de la Constitució, que declari la nul·litat de la resolució impugnada, i que es reposi al recurrent en la plenitud dels seus drets, mitjançant l'adopció de les mesures necessàries a aquesta finalitat; així mateix, sol·licita la suspensió dels efectes de la resolució impugnada i que es condemni l'adversa al pagament de la totalitat de les costes processals de les dues instàncies judicials anteriors i de l'actual, incloent els honoraris d'advocat i de procuradora;

Vista la Constitució, especialment, els articles 3.2, 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment, el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 13 de març del 2026 que va admetre a tràmit aquesta causa sense efectes suspensius;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 30 de març del 2026, pel Ministeri Fiscal;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 7 d'abril del 2026, per la representació processal de la Sra. Lourdes Alonso Martínez i del seu fill;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per les parts i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Joan Manel Abril Campoy;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 29 de novembre del 2024, la representació processal del Sr. Jaume Núñez González va formular una demanda de tutela sumària contra la Sra. Lourdes Alonso Martínez i el seu fill en comú, per tal que li fossin restituïts els drets reals de propietat i de possessió sobre una parcel·la situada a Pal.

1.2. El 13 d'agost del 2025, la Secció Civil 3 de la Batllia va dictar una sentència que desestimava totes les peticions contingudes en la demanda presentada pel Sr. Jaume Núñez González i que donava lloc a la demanda interdictal per retenir la possessió *uti possedetis*, instada per la part defenent, motiu pel qual condemnava al demandant a cessar d'immediat qualsevol acció que pertorbés la possessió de la part defenent sobre la parcel·la en litigi, abstenint-se de realitzar qualsevol intromissió, així mateix, el compel·lia a respectar la possessió lliure, exclusiva i pacífica de la defenent sobre la parcel·la esmentada.

1.3. La representació processal del Sr. Jaume Núñez González va presentar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 10 de febrer del 2026, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència mitjançant la qual decidia desestimar aquest recurs i confirmar íntegrament la decisió de la primera instància.

1.4. El 2 de març del 2026, la representació processal del Sr. Jaume Núñez González va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 10 de febrer del 2026, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a la defensa, a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- El recurrent fonamenta el seu recurs d'empara en la vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en el seu vessant del dret a obtenir una resolució fonamentada en Dret, en connexió amb l'article 3.2 de la mateixa norma.

- Al·lega que la sentència impugnada només centra el seu raonament en l'absència d'acreditació de la possessió en el darrer any i que això es porta a terme de manera descontextualitzada, tot prescindint de la causa de la interrupció material de la possessió. Sosté que no s'analitza si l'absència física respon a un abandonament voluntari o a una situació de despossessió derivada d'un context de conflictivitat.

- Segons el seu parer, l'aplicació de la norma processal de manera automàtica incideix en un formalisme excessiu i infringeix el dret a la jurisdicció.

- A més, addueix que la valoració probatòria presenta deficiències i errades i, per tant, la converteix en aparent. Indica que no es motiva específicament sobre la incidència de les denúncies policials efectuades durant l'estiu del 2024, ni si els fets denunciats podien haver donat lloc a una impossibilitat material d'accedir a la finca. Afegeix que no es respon de manera argumentada a les testificals que acreditaven una possessió durant dècades, ni per què es dona més credibilitat a unes que a altres. Considera que, la sentència situa, de manera errònia, la pèrdua de la possessió en el moment de la separació de fet, quan han existit actes possessoris posteriors.

- Conclou que la decisió impugnada consolida una situació d'alteració unilateral del tancament perimetral i una expulsió. Insisteix en què el termini de caducitat d'un any de l'interdicte no pot actuar en contra d'aquell que ja ha activat la tutela jurisdiccional.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, així com la infracció dels principis constitucionals recollits a l'article 3.2 de la Constitució, que declari la nul·litat de la resolució impugnada, i que se'l reposi en la plenitud dels seus drets, mitjançant l'adopció de les mesures necessàries a aquesta finalitat; així mateix, sol·licita que es condemni l'adversa al pagament de la totalitat de les costes processals de les dues instàncies judicials anteriors i de l'actual, incloent els honoraris d'advocat i de procuradora.

2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- En primer terme, la Sala Civil qualifica la natura del procés de protecció sumària de la possessió com a un procés especial, provisional i destinat exclusivament a la tutela de la possessió.

- En segon terme, declara que de la valoració probatòria se'n deriva que des de la separació matrimonial, l'any 2021, la possessió exclusiva de la franja de terreny havia estat exercida per la defenent i, seguidament, analitza la valoració efectuada en primera instància per concloure que aquesta s'ajusta als criteris legals i jurisprudencials aplicables.

- En tercer terme, considera que el motiu referent a l'aplicació del principi *Nemo plus iuris (sic, iura) ad alium transfere potest quam ipse habet* és propi dels drets reals i esdevé aliè al procés interdictal.

- En quart terme, respecte de l'*animus* d'abandonament, la sentència declara que la decisió no es fonamenta en ell, sinó en la constatació que el demandant no havia efectuat actes possessoris rellevants dins el període adequat.

- Per tots aquests motius, desestima el recurs d'apel·lació i confirma la decisió de la primera instància.

2.3. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal sol·licita la desestimació del recurs d'empara perquè entén que aquest procediment és excepcional i no pot ser emprat com a una tercera instància.

- De fet, segons el seu parer, allò que pretén el recurrent és la revisió de la interpretació i de l'aplicació del dret realitzada per la jurisdicció ordinària. I aquesta possibilitat només es pot produir quan la decisió és arbitrària, il·lògica o extravagant i, en aquesta causa no és el cas.

- I en el mateix sentit, considera que el recurrent intenta que es porti a terme una revisió de la prova i de la conclusió a la qual els tribunals arriben. Adverteix que l'existència de conclusions diferents a aquelles desitjades pels justiciables no significa que la valoració probatòria sigui arbitrària.

- Conclou que la Sala Civil ha examinat els elements aportats per les parts i ha fonamentat la seva decisió en un raonament coherent que no pot ser qualificat d'il·lògic, de no raonable, d'absurd o d'erroni.

2.4. Argumentació de la Sra. Lourdes Alonso Martínez i del seu fill

- Com a qüestió prèvia, la part recorreguda exposa que la natura del recurs d'empara no permet convertir al Tribunal Constitucional en una tercera instància, ni en un tribunal suprem.

- Quant a la motivació de la sentència de la Sala Civil manifesta que aquesta conté una motivació extensa, raonada i suficient. El procediment interdictal és especial, provisional i estrictament possessori. I el termini de l'any per al seu exercici és essencial perquè és una garantia estructural del procés sumari i la jurisprudència del Tribunal Superior de Justícia ha atorgat seguretat jurídica amb la seva doctrina reiterada.

- I, pel que fa a la valoració de la prova, considera que no hi ha cap omissió probatòria, sinó una valoració que no satisfà les pretensions del recurrent.

- Finalment, afegeix que no es vulneren els principis continguts a l'article 3.2 de la Constitució.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que desestimi aquest recurs d'empara i que condemni el recurrent al pagament de les costes processals, incloent els honoraris d'advocat.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni en un tribunal suprem; l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic, ni absurd i que no vulneri cap dels drets protegits per l'article 10 de la Constitució.

3.2. El cànon de constitucionalitat respecte de l'exigència de motivació i del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret ha estat explicitat reiterades vegades per aquest Tribunal.

Així, ens hem pronunciat en múltiples ocasions sobre el deure de motivació (veg. per ex. la sentència del 2 d'abril del 2012, recaiguda en la causa 2011-37-RE, la sentència del 12 d'octubre del 2018, recaiguda en la causa 2018-21-RE, la sentència del 9 de setembre del 2019, recaiguda en la causa 2019-34-RE, la sentència del 14 de juliol del 2025, recaiguda en la causa 2025-26-RE, la sentència del 16 d'octubre del 2025, recaiguda en la causa 2025-49-RE, la sentència del 17 de novembre del mateix any, recaiguda en la causa 2025-70-RE, l'aute del 19 de gener del 2026, recaigut en la causa 2025-108-RE, i, més recentment, l'aute del 27 d'abril del mateix any, recaigut en la causa 2026-13-RE).

La doctrina del Tribunal Constitucional ha estat constant en destacar que el deure de motivar les resolucions judicials, no només present a l'article 10, sinó també a l'article 86.2 de la Constitució ("*2. En tot cas, les sentències seran motivades, fonamentades en l'ordenament jurídic i notificades fefaentment*"), deriva de la necessitat que els jutges expliquin el raonament emprat per tal que els justiciables puguin entendre els motius pels quals les seves pretensions han estat totalment o parcialment rebutjades.

La motivació és una conseqüència de la bona administració de Justícia (veg. la sentència del Tribunal Europeu dels Drets Humans recaiguda en la causa García Ruiz c/ Espanya, *GC* núm. 30544/96, del 21 de gener de 1999, §26), alhora que requereix que es recolzi en criteris objectius derivats del dret. A més, i no es pot oblidar, la motivació de les resolucions judicials i, per tant, l'explicitació de l'aparell argumentari per acollir o refusar les pretensions de les parts és aquell que possibilita que els tribunals superiors, els quals han de resoldre els recursos contra les resolucions judicials, puguin conèixer les raons en què s'ha fonamentat l'òrgan judicial *a quo* en la seva resolució.

Per últim, però no menys important, el Tribunal Europeu dels Drets Humans ha assenyalat que la motivació ha de contenir una exigència de rigor i de qualitat. I, en aquest sentit, s'han equiparat a les denegacions de justícia aquelles fonamentacions estàndards, esquelètiques o vagues.

3.3. Aquest Tribunal Constitucional ja ha afirmat, de manera reiterada, que els principis constitucionals continguts en l'article 3.2 de la Constitució no poden fonamentar per si sols un motiu o la totalitat d'un recurs d'empara, sinó que han d'anar acompanyats de la infracció d'un dels drets fonamentals, de les llibertats públiques o dels drets polítics susceptibles d'integrar un recurs d'empara.

Per tant, la vulneració denunciada dels principis de legalitat, de seguretat jurídica i d'interdicció de tota arbitrarietat, només pot ser analitzada en consonància amb les infraccions que es denuncien del dret a obtenir una decisió motivada en Dret i a la il·lògica, no raonable o inversemblant valoració de la prova, i que troben la seva llera en l'article 10 de la Constitució, relatiu al dret a la jurisdicció.

3.4. El recurrent entén que la Sala Civil ha portat a terme una interpretació excessivament formalista del termini de caducitat de l'acció interdictal i que aquesta es troba descontextualitzada de la veritable situació de conflicte entre les parts i de la interrupció material de la possessió. Segons el seu parer, aquesta fonamentació converteix la motivació en aparent i infringeix el dret a la jurisdicció.

La Sala Civil exposa la seva doctrina d'acord amb la qual, en seu d'interdictes possessoris, ha de concórrer un pressupòsit essencial, contemplat en el Digest 43,16,1, consistent en què el demandant ha de provar una possessió efectiva durant l'any anterior a l'acte de despossessió o de pertorbació.

Afegeix que la instància no empra cap argument respecte de l'abandonament, ja que la inviabilitat de l'interdicte no es fonamenta en cap renúncia expressa o voluntària a la possessió, sinó en l'absència d'actes possessoris en l'any anterior a la interposició de la demanda.

En aquesta òrbita d'idees, la sentència de la Sala Civil confirma la de primera instància, segons la qual des de la separació matrimonial, l'any 2021, la possessió de la franja de terreny havia estat posseïda de manera exclusiva per la defenent.

De l'anàlisi de l'argumentació i de la fonamentació de la Sala Civil no es desprèn cap vulneració del cànon de constitucionalitat relatiu al deure de motivació -articles 10 i 86 de la Constitució. La sentència de la Sala Civil impugnada conté una motivació lògica i raonable i que es recolza en l'exigència temporal del termini de l'any per a les accions interdictals. I l'aplicació del termini no s'efectua per part de la Sala Civil de manera descontextualitzada, sinó que pren en consideració la controvèrsia entre els litigants, les vies de fet del demandant per recuperar la possessió i que des de la crisi matrimonial la part que ostenta la possessió és la defenent.

Consegüentment, des de l'òptica del deure de motivació, enllaçat amb els principis de legalitat, de seguretat jurídica i d'interdicció de l'arbitrarietat, no es constata cap infracció del cànon de constitucionalitat referent a la motivació de les decisions judicials.

3.5. El segon greuge en què el recurrent fonamenta el seu recurs d'empara rau en la valoració probatòria. Considera que la valoració probatòria presenta deficiències i errades i que, per tant,

aquesta esdevé aparent. Indica que no es motiva específicament sobre la incidència de les denúncies policials efectuades durant l'estiu del 2024, ni si els fets denunciats podien haver donat lloc a una impossibilitat material d'accedir a la finca. Afegeix que no es respon de manera argumentada a les testificals que acreditaven una possessió durant dècades, ni per què es dona més credibilitat a unes que a altres. El recurrent també al·lega que la sentència situa la pèrdua de la possessió, de manera errònia, en el moment de la separació de fet, quan havien existit actes possessoris posteriors.

En relació amb la valoració probatòria aquest Tribunal Constitucional ha establert que aquesta constitueix una tasca de la jurisdicció ordinària i que només atempta al dret a la jurisdicció quan s'ha portat a terme de manera no raonable, il·lògica o arbitrària.

En el cas que ens ocupa, la Sala Civil examina la prova testifical i la raó de ciència dels testimonis per concloure que, junt amb la documental de l'any 2024, es prova la possessió exclusiva de la part recorreguda des de l'any 2021, data de la separació matrimonial. Quant a les intervencions policials, la Sala Civil entén que no proven la possessió del recurrent, sinó que són actes per recuperar, per la via de fet, la possessió, ja que són actes clandestins, els quals no poden ser considerats com a actes possessoris.

I aquesta apreciació de la prova, mantinguda per ambdues instàncies de la jurisdicció ordinària, si bé pot no ser compartida pel recurrent, no presenta fissures des de la raonabilitat o des de la lògica de l'argumentació, ja que comporta una valoració plausible de qui era la persona que tenia el poder de fet -o possessió sobre la franja de terreny.

Per tant, també des d'aquesta òptica, el motiu ha de ser refusat i amb ell tot el recurs d'empara.

3.6. Les consideracions anteriors justifiquen que el recurs d'empara ha de ser desestimat i les costes processals derivades d'aquesta desestimació han de ser imposades a la part recurrent -arg. article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Desestimar el recurs d'empara interposat per la representació processal del Sr. Jaume Núñez González contra la sentència del 10 de febrer del 2026, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

2. Declarar que no s'ha produït la vulneració dels drets a la jurisdicció, a la defensa, a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

3. Imposar a la part recurrent les costes processals derivades de la desestimació del recurs d'empara.

4. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del recurrent, a la representació processal de la Sra. Lourdes Alonso Martínez i del seu fill, a la Secció Civil 3 de la Batllia, a la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal, ho

pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 18 de maig del 2026.

Joan Manel Abril Campoy

President

Pere Pastor Vilanova

Vicepresident

Jean-Yves Caullet

Magistrat

Víctor Torre de Silva López de Letona

Magistrat